

Skärgårdsliv

Fler kan få mer

Beslutsgruppen kan numera medge EU-stöd med 40 respektive 50 procent av den offentliga finansieringen för delar av programmet Mål 5b Skärgården. Det beslutade EU-kommissionen den 2.10.1998. Tidigare nivå var 30 procent från EU. Ändringen gäller följande åtgärder:

- Främja de traditionella näringarna i skärgården med hänsyn till miljö-, natur- och kulturvärden (50 %)
- Förbättrade villkor för kvinnor och ungdomar (50 %)
- Informationsteknik (40 %)
- Kompetensutveckling, distansutbildning och forskning (40 %)

Övriga delar av programmet har fortfarande 30 % finansiering från EU.

EU-kommissionens beslut innebär också att kommuner kan få stöd för åtgärden 1.3 Turism. Föreningar, utvecklingsgrupper och liknande organisationer kan numera söka stöd till sina utvecklingsprojekt från samtliga delar av programmet. En annan nyhet är att företag i samverkan och intresseföreningar som drivs i företagsform kan ansöka om stöd under åtgärderna 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.3 (förklaring, se nedan). Observera att enskilda företag inte kan ansöka om stöd till sin egen verksamhet direkt från Mål 5b Skärgården. De söker som förut genom den svenska stödformen, i de flesta fallen landsbygdsstöd.

Övervakningskommittén för Mål 5b Skärgården ser positivt på förändringarna. Kommitténs ordförande, departementssekreterare Anna Carlsson, bedömer att ändringarna kommer att underlätta genomförandet av programmet. Effekterna av förändringarna kan redan ses i ett ökat antal ansökningar inom de åtgärder som fått höjd medfinansieringsgrad.

Budget för perioden 1995–1999

beslutande medel från 1995 – 1.1.1999

Totalt: **61 miljoner kr** Beslutade medel: **47 miljoner kr**

I programmet ingår följande 9 områden, (åtgärder)

- 1.1 Företagsutveckling i skärgården
- 1.2 Främja de traditionella näringarna i skärgården med hänsyn till miljö-, natur- och kulturvärden
- 1.3 Turism
- 1.4 Förbättrade villkor för kvinnor och ungdomar
- 2.1 Bevara och restaurera natur- och kulturmiljöer
- 3.1 Informationsteknik

3.2 Service- och transportförsörjning

3.3 Kompetensutveckling, utbildning och forskning

1. Stärk kulturen och den lokala identiteten i skärgården

Beslutsgruppen på Aspö i Blekinge skärgård

Ordföranden har ordet

I februari 1998 arrangerade Beslutsgruppen för Mål 5b Skärgården en konferens för skärgårdsintressenter i Sveriges skärgårdar. För oss som arrangerade var det roligt att så många personer, ca 140, deltog i konferensen. Vi diskuterade problem och möjligheter för skärgårdens framtid. Konferensen blev en halvtidsavstämning, och ett nytt avstamp för resterande programperiod. Vi hoppas att konferensen gav många nya idéer för en fortsatt utveckling för en levande skärgård i Sverige.

Det är viktigt att vi fortsätter att vara aktiva och arbeta för skärgårdens utveckling i Sverige. Just nu finns det extra ekonomiska resurser från EU att använda. Vi vet att de finns nu, men det är ännu inte klart om och i vilken omfattning Sverige får EU-pengar till skärgården nästa programperiod (år 2000-2006). Vi ser att det hittills fungerat mycket bra att skärgården varit ett eget programområde. Glesbygdsvverkets arbete med ett nationellt strategiskt handlingsprogram för skärgården har också verkat i samma riktning. Skärgården har blivit synlig - inte bara som enskilda öar, utan som ett större, sammanhängande område med i mångt och mycket likartade förutsättningar. Vi arbetar för att skärgården även i fortsättningen, dvs. nästa programperiod, ska vara ett sammanhållet område.

Just nu vill jag erinra om de medel som finns för att förbättra villkoren för kvinnor och ungdomar samt för att starta utbildningar och forskning på våra skärgårdsöar. Det är väldigt viktigt att vi får igång fler projekt inom dessa områden.

Vi ses i skärgården!

Pär Nuder

Mål 5b Skärgården i kvadrat

Den 8 maj 1996 godkände EU-kommissionen förslaget till utvecklingsplan för Sveriges skärgårdar. Totalt kommer EU att satsa ca 60 miljoner kr på olika typer av utvecklingsprojekt t.o.m. 1999. Inklusiv svensk medfinansiering kommer den totala satsningen att uppgå till ca 250 miljoner kr åren 1995-1999. Strukturfondsmedlen kommer att fördelas på fyra programområden: Näringslivsutveckling, Bevarande av natur- och kulturmiljöer, Överbrygga avstånd med hjälp av modern infrastruktur samt Lokal mobilisering (Lokal utveckling). Målet är en levande skärgård.

I området för Mål 5b Skärgården ingår öar i 17 län i Sverige. Dessa län är indelade i sex regioner. En ansökan lämnas in till EU-sekretariatet på länsstyrelsen/regionförbundet i det län där verksamheten ska bedrivas. Ansökan bereds och överlämnas till en av de sex referensgruppssekreterarna för behandling i den berörda regionala referensgruppen. Referensgruppen lämnar sedan ett yttrande till beslutsgruppens sekretariat. Beslutsgruppen fattar det slutgiltiga beslutet.

Råd till dig som söker

Många av de sökande tycker att det är svårt att få svensk offentlig medfinansiering. Framförallt länsstyrelser och kommuner har svårt att avsätta sådana medel. Det är därför viktigt att få med fler partners i arbetet. Centrala verk, kommunala bolag, stora organisationer, affärsdrivande verk m.fl. kan i många fall vara offentliga medfinansiärer. Handläggaren på din länsstyrelse/regionförbund eller din referensgruppssekreterare kan hjälpa till med tips.

En viktig sak att tänka på när du skriver din ansökan är att vara noggrann med att beskriva de effekter du förväntar dig när projektet är genomfört. Tänk speciellt på effekter i form av arbetstillfällen – fasta eller tillfälliga. Det är viktigt att både ni och vi senare kan redovisa för finansiärerna – speciellt EU – vad de använda pengarna har gett för resultat.

Elisabeth Öberg och Annika Nordgren

Ansök i tid

En ansökan måste lämnas in i god tid före ordinarie beslutsgruppsmöte. Sista ansökningsdagar under 1999 är 9 april, 13 augusti och 15 oktober.

För mer information - kontakta länsstyrelsen/regionförbundet i ditt län eller din referensgruppssekreterare.

Skärgårdsliv – redaktionen

Huvudsekreterariatet för Mål 5b Skärgården

- Elisabeth Öberg, huvudsekreterare
- Annika Nordgren, stf huvudsekreterare

Länsstyrelsen i Stockholms län, REGU,
Box 22 067, 104 22 Stockholm

tel 08-785 40 00, fax 08-654 70 63
e-post förnamn.efternamn@ab.lst.se

hemsida www.5b-skargarden.org

- Redaktör: Annika Flensburg

Nyhetsbrevet finns även på hemsidan

Några axplock ur projekten

Skärgårdskraft för ökad sysselsättning

Stockholms län

Stockholms läns landsting har, tillsammans med skärgårdsborna själva, beslutat att försöka öka antalet arbetstillfällen i skärgården. En person har projektanställts för att tillsammans med skärgårdsborna sätta igång olika projekt. Kompetenshöjande insatser genomförs för både enskilda företagare och branscher. Som exempel kan nämnas riktade insatser för skärgårdshandlare och taxibåtsföretag. Målet är bl.a. att bibehålla och skapa nya, varaktiga arbeten, bra service, god miljö och ett rikt kulturliv.

Kontaktperson: Susanne Skärlund, tfn 08-737 25 00

Holmöns båtmuseum redo för kulturåret

Västerbottens län

Sommaren 1996 stod byggnaderna för Holmöns Båtmuseum och Besökscentrum klara. Med hjälp av nya pengar har man nu kunnat färdigställa en permanent utställning med en speciell avdelning för säljakten historia samt bygga om entrén. Muséet består av ett naturum/kulturum och en båtsamling med inriktning mot säljakten. Utställningen färdigställdes under 1997 för att stå klar inför kulturåret. Förhoppningen är att muséet ska locka besökare till ön och därigenom bidra till ökad sysselsättning för näringsidkarna på ön. *Kontaktperson: Bengt Bäckström, tfn 090-13 62 85, 55 012*

Kulturturistisk utveckling av Norrbyskär

Västerbottens län

Norrbyuskär är en grupp öar ca 1 km utanför kusten mellan Hörnefors och Nordmaling i Västerbottens län. På dessa öar byggde Mo och Domsjö AB ett av Europas största sågverk i slutet av 1800-talet. Verksamheten nådde sin kulmen på 1920-talet och vid den tiden var ca 1400 människor verksamma här. Idag finns endast 3 bofasta. Öarna blir dock allt mer intressanta som turist- och utflyktsmål och under vår, sommar och höst fylls Norrbyuskär av fritidsboende och pendlare. Ungefär 40 000 personer besökte öarna 1997. Målsättningen med projektet är att tillvarata och informera om den unika kulturmiljö sågverkssamhället skapade samt att skapa en unik kulturturistisk attraktion med aktiviteter, sevärdheter och upplevelser för alla åldrar. I projektet ingår bl.a. att producera en informationsskrift, skapa ett kulturhistoriskt äventyrslandskap för barn som anknyter till industri och bebyggelse på Norrbyuskär och producera en basutställning om livet på Norrbyuskär i gamla tider.

*Kontaktperson: Björn Halling,
tfn 090-12 37*

Svävare i skärgården

Kalmar och Östergötlands län

Skärgårdarna i S:t Anna, Gryt och Tjust är utpräglad glesbygdsskärgård. De cirka 600 personerna som bor i detta område är beroende av tillförlitliga kommunikationer med fastlandet, speciellt under de perioder när isarna varken bär eller brister. Nu har ett projekt med lätta svävare startat. Detta transportsystem ska ge öbefolkningen ökad trygghet när det gäller barnens dagliga skjuts till skolan och annan kollektiv personbefordran till sjöss.

*Kontaktperson: Hans Noack,
tfn 0123-19106*

Forsknings- och fortbildningscentrum på Kosteröarna

Västra Götalands län

Stiftelsen Kosterhälsan ska genom Göteborgs universitet – avdelningen för miljö, livsstil och hälsa, och i samverkan med myndigheter och organisationer i Sverige och utomlands, utforma modeller för praktiskt folkhälsoarbete. Man ska också göra det möjligt att skapa ett nationellt och internationellt forsknings- och utbildningscentrum på Koster med såväl högskoleutbildning som allmän folkbildning. Projekten består av en forskningsdel och en folkbildningsdel. Forskningsdelen består av underhåll av program och databas som bygger på intervjuer med lokalbefolkningen samt fortsatta analyser av vatten och miljöförhållanden. Inom folkbildningsdelen ska stiftelsen arbeta med information och utbildning genom populärvetenskapliga föreläsningar för allmän publik och selekterade grupper.

*Kontaktperson: Guy Heyden,
tfn 0301-10747*

Utveckling av Hanö

Blekinge län

I drygt två år har en Hanö byalag i samarbete med länsstyrelsen och kommunen arbetat med att ta fram en gemensam inriktning för utveckling av ön. Byalaget driver ett långsiktigt projekt med inriktning på bl.a. att öka turismen, skapa fler arbetstillfällen och öka inflyttningen till ön. Inom ramen för det aktuella projektet köper Hanö Byalag vandrarhem och servicebyggnad och får fyrvaktarbostaden. Syftet med förvärven/överlåtelsen är att dels genom förstärkt ägarinflytande utveckla turismen, dels ge möjlighet till "sommarboende" eller "provboende" genom att det finns

en bostad som upplåts med hyresrätt. Byggnaderna kommer att rustas upp/byggas till.
Kontaktperson: Yngve Carlsson, tel 0456-16122

Ö-kraft för kvinnor och ungdomar

Jönköpings län

Projektets syfte är att ge kvinnor och ungdomar på Visingsö möjlighet att lära sig informationsteknik, bl.a. genom att marknadsföra sina företag på Internet genom en gemensam web-server. Redan verksamma/presumtiva kvinnliga/unga företagare ska få möjlighet att utveckla affärsidéer samt få rådgivning och stöd. Projektet kommer även att ge ungdomarna tillfälle att utveckla ett nätverk med egen web-server för utbyte med ungdomar utanför ön. Genom att de ges möjlighet att aktivt arbeta med IT bör nya idéer växa fram hur man själv vill leva och försörja sig för att ge ön kraft att utvecklas till en "framtidso" i alla bemärkelser.

Kontaktperson: Sonja Torstensson, tfn 0390-51140

På kryss i historiska farvatten

Västra Götalands län

Bohusläns Museum vill utveckla en kvalitetsinriktad kulturturism genom att lyfta fram Skagerrak- och Kattegattkustens kulturella särart, bevara och visa kustbons historia och berika båturlästens möte med västkusten. Inom ramen för projektet kommer ett 40-tal miljöer att väljas ut, som kommer att bli föremål för insatser som uppskyltning, landskapsvård m.m. samt förbättrad tillgänglighet. En sammanhållen "resehandbok" ska framställas, och information om området ska också spridas via Internet. I informationen ingår – förutom förteckning över sevärdheter av olika slag – uppgifter om företag i närheten, t.ex. värdshus, vandrarhem m.m. Projektet förutses också generera ett antal arbetstillfällen på deltid och turistsäsongen förväntas kunna förlängas. *Kontaktperson: Kerstin Olsson, tfn 0522-65 65 67*

Grannskapskontor Öckerö

Västra Götalands län

Öckerö kommun har byggt upp ett grannskapskontor som ska skapa möjligheter för skilda typer av kontorstjänster och för utnyttjande av videokonferensmöjligheter. Kontoret ska också kunna erbjuda uthyrning av distansarbetsplatser och skapa förutsättningar för igångsättning av distansutbildning. Utgångspunkt för planeringen är att fasta förbindelser till fastlandet saknas och att drygt hälften av de förvärvsarbetande pendlar till fastlandet. Den lokala arbetsmarknaden är dessutom begränsad samtidigt som ett bredare utbud av stödtjänster och konsultinsatser behövs för de befintliga, lokala företagen.

*Kontaktperson: Lars Iggström,
tfn 031-97 62 00*

Samverkan för lokal utveckling

Blekinge län

Stärk engagemanget och samverkan i det lokala utvecklingsarbetet! Det är tanken bakom informationsprojekt Sydost. Härigenom ökar förutsättningarna för att kunna ge god service i form av butiker, skolor, kommunikationer, äldreomsorg och en meningsfull sysselsättning genom lönsamma företag. Lokala eldsjälar som arbetar i samverkan för utveckling, stimuleras genom stöd och erfarenhetsutbyte. Ambitionen är att engagera bredare grupper i det lokala

utvecklingsarbetet. Koncentrerade insatser riktas mot ungdomsgrupper, samverkan mellan företagare och mot lokala initiativ. Goda exempel sprids genom utställningar, trycksaker, Internet, TV-film, seminarier, utbildningar och konferenser.

*Kontaktperson: Lasse Ernst,
tfn 0485-366 60.*

Konst på Hven

Skåne län

Miljön på Hven har lockat många kända konstnärer genom åren. Hittills har dokumentation saknats över vilka perioder dessa har befunnit sig på Hven, och vilka verk som har skapats där. Nu ska man råda bot på denna brist genom en presentation av konstnärerna i form av en bok och en utställning, som skall äga rum under sommaren 1998. Utställningen ska senare bli en vandringsutställning vid konstmuseerna i Öresund.

Kontaktperson: Christin Nielsen, tfn 0418-79 526

Företagshus på Ulvön

Västernorrlands län

För att ge service till företagen och invånarna på Ulvön, utveckla befintliga företag och för att skapa nya arbetstillfällen i etablerade och nystartade företag, skall ett företagshus byggas upp på Ulvön inom ramen för projektet "Ulvö Framtid". Företag och privatpersoner får tillgång till modern IT-teknik, storkopiator, fax m.m. Enligt planerna ska även en turistbyråverksamhet etableras i huset. Andra företagsidéer skall utvecklas där. Lediga lokaler ska hyras ut till de företag som startas i samband med projektet.

Kontaktperson:

Göran Björkland,

tfn 0660-223 400.

Turismutveckling på Dyrön

Västra Götalands län

Dyrön ska bli attraktivare för turister. Detta kommer en grupp kvinnor som arbetar på ideell basis, Dyröns Hem och Skolförening och Tjörns kommun att arbeta för. Tanken är att öns badplats och gästhamn ska byggas ut med serviceanläggning och toalett.

På så sätt kommer hamnen och den redan familje- och handikappvänliga badplatsen att bli kompletta. Man hoppas med detta locka till sig fler besökare på ön vilket i sin tur ökar kundunderlaget för livsmedelsbutik, gästhamn och färjeservice. Projektet ska genomföras på ett ekologiskt sätt.

Kontaktperson: Vivi Metsola,

tfn 0304-679 000

Värdefull kulturmiljö på Visingsö

Jönköpings län

Nu ska den lokala identiteten på Visingsö stärkas. Den gamla gården Näs Jönsagård på Visingsö ska restaureras i hembygdsföreningens regi. Restaureringen kommer delvis att genomföras enligt

gamla tekniker och återbruk av material kommer att ske enligt miljömässiga principer. Gården kommer att fungera som museum och utställningslokal och ska ge öbor och besökare ökad medvetenhet om öns kulturarv. Ett antal tillfälliga och bevarade arbetstillfällen väntas följa av projektet.

*Kontaktperson: Nanja Florin,
tfn 0390-40526*

Delsekretariat referensgruppssekreterare:

Norrlandskusten

Eva Bergström, Länsstyrelsen i Västernorrlands län,
tel 0611-29 122, fax 0611-290 70,
e-post eva.bergstrom@y.lst.se

Stockholms, Uppsala och Södermanlands län

Kjell Eriksson, Länsstyrelsen i Stockholms län,
tel 08-785 50 82, fax 08-654 70 63,
e-post kjell.eriksson@ab.lst.se

Östergötlands och Kalmar län

Helena Nilsson, Regionförbundet i Kalmar län,
tel 0480-44 83 67, fax 0480-546 54,
e-post helena.nilsson@kalmar.regionforbund.se

Blekinge och Skåne län

Anna Adholmer, Länsstyrelsen i Blekinge län,
tel 0455-870 80, fax 0455-870 40,
e-post anna.adholmer@k.lst.se

Västra Götalands och Hallands län

Lars Carolusson, Länsstyrelsen i Väst. Götalands län,
tel 031-60 50 55, fax 031-60 51 54,
e-post lars.carolusson@o.lst.se

Insjöarna

Britt Wennerström, Länsstyrelsen i Jönköpings län,
tel 036-15 70 38, fax 036-12 78 45,
e-post britt.wennerstrom@f.lst.se